

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА “ЉУЛИЋИ”

Насеље Краљевица ББ 19000 Зајечар

Телефон: 019/432-386, 019/441-172

Факс: 019/441-173

djuliczajecar@gmail.com, djulici@ptt.rs

www.djuliczajecar.com

Број: 5603

Датум: 16.09.2020.

ЕЛАБОРАТ О РАДУ ПУ „ЉУЛИЋИ“ У ПУНОМ КАПАЦИТЕТУ

Септембар 2020.

1. Пријем деце

Од укупног броја уписане деце у Установи који износи 931, предлажемо пријем све деце, односно рад Установе у пуном капацитету.

Вртић „Бурђевак“

адреса Насеље Краљевица бб, Зајечар

Укупан број уписане деце: 170

Вртић „Маслачак“

адреса Кључ III, Зајечар

Укупан број уписане деце: 148

Вртић „Здравац“

адреса Костадина Косте Чауша бр. 4, Зајечар

Укупан број уписане деце: 179

Вртић „Свитац“

адреса Нас. Попова Плажа лам.14, Зајечар

Укупан број уписане деце: 244

Вртић „Љиљан“

адреса Омладинска бб, Зајечар

Укупан број уписане деце: 135

Вртић „Пламенац“

Адреса: Зајечарска 2, Грљан

Укупан број уписане деце: 50

„Изворчић“

Адреса: Велики Извор

Укупан број уписане деце: 7

2. Заштита здравља и безбедности деце, родитеља и запослених

ЗАДАЦИ НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА ПРЕВЕНТИВНО- ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

- стварање сигурне и безбедне средине кроз реализацију програма превентивно - здравствене заштите
- спровођење неопходних мера превенције, заштите и сузбијања ширења епидемије COVID-19..
- информисање родитеља о темама које су везане за очување здравља деце
- реализација здравствено васпитних активности
- израда флајера за родитеље на тему превенције
- одржавање родитељских састанака на тему превентивно здравствене заштите
- одржавање састанака са радницима на одржавању хигијене, кухињским особљем и техничким особљем ради бржег решавања свакодневних проблема у раду, помоћ у отклањању одређених неправилности, бољој размени информација
- Предшколска установа ће у складу са програмом превентивне здравствене заштите (према Правилнику и упутствима за спровођење превентивне здравствене заштите) и у складу са актуелном епидемиолошком ситуацијом, Законом о заштити становништва од заразних болести и одговарајућим уредбама, одлукама и закључцима Владе Републике Србије планирати и спроводити задатке како би се обезбедили услови којима се непосредно остварују права деце на здрав живот и правилан психофизички развој у колективу, формирању позитивног односа према здрављу као и едукацији родитеља и запослених из ове области

Опште мере за унапређење здравља деце

Правилно успостављање распореда живљења за децу до 3 година и од 3 године до поласка у школу.

Начела за успостављање правилног распореда живљења су:

- Поштовање распореда индивидуалног живљења, начело доследности, флексибилности, континуираног и начело усаглашавања са породицом о распореду живљења деце у колективу.
- Стварање оптималних хигијенских услова у средини где деца бораве (одржавање опште хигијене простора, проветреност и осветљеност просторија, одржавање оптималне температуре и влажности ваздуха, дезинфекција, дезинсекција и дератизација простора, начин прикупљања и диспозиција отпадних материја, исправно функционисање и хигијенско одржавање кухињског блока, хигијенску исправност намирница, хигијенску дистрибуцију хране, хигијенско одржавање посуђа и инвентара, благовремене, редовне санитарне прегледе запослених, предузимање мера са надлежним институцијама. Одговарајућа, правилна исхрана и витаминска профилакса-планирана према усвојеним нормативима за сваку узрасну групу, али и за децу са посебним хигијенско-дијететским режимом код одређених болести и слично.

Систематско праћење раста, развоја и здравља деце у колективном боравку и заштита од болести

- Здравствена припрема за пријем детета у колектив и пријем детета у колектив
- Достава стручних мишљења и упутства педијатра и писане саласности родитеља у

случајевима деце са хроничним здравственим проблемима где током њиховог боравка у колективу може доћи до погоршања здравственог стања

- Обавеза родитеља да у писаном извештају педијатра укажу на здравствене проблеме и препоручене мере и поступке у случају када постоји преосетљивост детета на одређени лек, храну, увод инсеката и сл.
- Циљани лекарски прегледи при првом упису у колектив, као и послеодсуствовања због болести, других разлога
- Праћење општег стања и понашања детета у васпитној групи, увид у
- стање личне хигијене и прикладност одевности, правовремено реаговање
- на промене, мерење телесне температуре по потреби, издвајање детета и позивање родитеља.
- Периодична контрола раста и развоја детета - мерење телесне висине и телесне тежине у септембру и децембру текуће и марту и јуну наредне године и евидентирање у здравственом картону детета
- Стоматолошка заштита уста и зуба коју спроводе стоматолози Дома здравља
- Систематски прегледи деце ради праћења раста, развоја, ухрањености и здравственог стања, као и раног откривања поремећаја здравља које спроводе педијатри Дома здравља
- Спречавање и сузбијање ширења заразних болести спроводи се дневном контролом здравственог стања, систематским прегледима у дечијем диспанзеру, циљаним контролним лекарским прегледима деце, дезинфекцијом, дезинсекцијом и дератизацијом просторија где деца бораве, редовним одржавањем хигијене простора, односно у складу са Законом о заштити становништва од заразних болести и одговарајућим Уредбама, Одлукама и Закључцима Владе Републике Србије
- У циљу спречавања и ширења заразних болести постоји уска сарадња педијатра, епидемиолога, санитарне инспекције и здравствене службе Установе и спроводе се редовно противепидемијске мере
- Ризик од повређивања деце је сталан у колективном боравку.
- Потребно је контролисати исправност појединих уређаја, чување запаљивих и хемијских средстава, сигурности прозора, тераса, степеница, излаза, поштовање Правилника о мерама за безбедност деце у Установи.

Мере правовременог откривања развојног поремећаја и болести детета

- Рано уочавање промена и евиденција, укључивање стручних сарадника
- Успостављање добре сарадње са родитељима, како би се детету а и породици пружила подршка

Спровођење стручно-медицинске неге и здравственог рада на развијању навика код деце

- Програм неге остварује се у циљу формирања здравих навика, васпитно-образовних активности на стицању навика, очувању и унапређењу здравља и формирању ставова према здрављу.
Циљ је стварање физички и психички здраве личности. Задатке програма неге, развијања и стицања навика остварују медицинске сестре, васпитачи, сарадници превентивно - здравствене заштите и други стручни сарадници у вртићу, подстичући и активирајући децу да се што више укључе у игру и да својим учешћем допринесу формирању позитивних ставова према здрављу. Кроз негу и здравствено васпитање развија се већа самосталност детета сразмерно његовим

могућностима

- Програм неге остварује се кроз: сарадњу са родитељима, личну хигијену, хигијену постељног рубља, припрему за оброк и храњење, припрему за сан, хигијену простора и опреме
Здравствено васпитање је важно у циљу формирања здравих навика и односи се на: навике из личне хигијене (хигијена лица, руку, уста, зуба, употреба тоалета пресвлачење); правилна исхрана (ритам узимања хране, разноврсност намирница, начин понашања за столом и др., неговање навика одржавања и уредности простора за игру. Сарадња са породицом подразумева активно укључивање породице у сарадњи и систематском праћењу, унапређењу здравља деце, припрему родитеља за прихватање откривених поремећаја у развоју деце и мотивисање за даље отклањање, обавештавање родитеља о предузимању мера на превенцији и корекцији болести.
- Едукација родитеља о здравствено васпитним активностима које спроводе здравствени радници и васпитачи путем паноа, родитељских састанака итд.

Дневна контрола опште хигијенских и епидемиолошких услова

- Дневна контрола општих хигијенских и епидемиолошких услова у Предшколској установи подразумева: одржавање чистоће, температуре, влажности, проветрености и осветљености просторија хигијенску исправност ,начин припремања,допремања,сервирања и квалитета хране,хигијену кухињског простора,посуђа и инвентара; хигијену санитарних просторија; хигијену уређаја и хигијенску исправност воде за пиће; лична хигијена запошљеног особља.
- Дневну контролу, хигијенско-епидемиолошку контролу обавља здравствена служба Установе.

Поред свих наведених видова контроле које се спроводе у Установи, спада и праћење здравственог стања радника у промету и производњи намирница, радника на транспорту готове хране, као и радника на подели хране. Ова контрола подразумева одлазак радника на санитарне прегледе, периодичне здравствене тј. лекарске прегледе сходно радном месту на коме се запослени налази, као и уочавање видљивих симптома појединих болести који представљају опасност по здравље деце, а и самих радника из непосредне околине. Такви радници, који су потенцијална епидемиолошка опасност удаљавају се са радног места и упућују у здравствене установе на лечење.

Сарадник за унапређење превентивне-здравствене заштите, медицинске сестре-сарадници на реализацији превентивне-здравствене заштите у циљу унапређења хигијенских и епидемиолошких услова и здравља деце и даље ће сарађивати са Кризним штабом, Заводом за јавно здравље,„Тимок“, Санитарном инспекцијом Здравственом инспекцијом, Домом здравља и другим службама.

Програм здравствено васпитног рада

Медицинске сестре сарадници на реализацији пзз у сарадњи са васпитачима у непосредном васпитно- образовном раду као и активном учешћу родитеља треба да пруже подршку деци да своје идеје, искуства, доживљаје и предлоге испоље кроз едукативне садржаје „Здравствено васпитног рада“ (адаптација по мери детета, превенција капљичних инфекција, азбука здравља, вода и здравље, хигијена уста и зуба, исхрана и здравље љубав даривање и здравље, моје тело/лична хигијена, животиње / кућни љубимци, одлагање отпадака, помоћ код уједа инсеката, лето без епидемија...)

Активности треба евидентирати, а продукте рада треба изложити у здравственом центру и одложити у портфолио.

Вођење здравствене превентивне документације

- **Евиденција:**
 - контрола санитарно-хигијенских услова и предузете мере по налазу, контрола здравственог стања детета на пријему и у току дана ,контрола хигијенске исправности –начин сервирања ,допремања и квалитета хране, спровођење неопходних мера превенције ,заштите и сузбијања ширења епидемије COVID-19..
 - активности на формирању здравих навика код деце према програму здравствено васпитног рада)
- Вођење прописаних табела и писање извештаја
- Вођење здравственог картона, здравственог листа детета, евиденција усвајања културно хигијенских навика, евиденција повреда, инфективних болести, листа вашљивости...

Реализација санитарно – хигијенских задатака

- Свакодневно спровести прање, чишћење и дезинфекцију простора, прибора и опреме, као и проветравање простора.
- На улазу у објекте свакодневно постављати дезобаријеру натопљену дезинфекционим средством, као и дозер са средством за дезинфекцију руку на бази 70% алкохола.
- Обезбедити обележена места за хигијенско одлагање одпада у вртићу (употребљених маски и друго). Одпад одлагати у кесе смештене у канту са педалом, за ножно отварање или отворене како би се избегло додиривање површине канти. Кесе са отпадом завезати пре бацања у контејнер и даље третирати у складу са процедуром за управљање уз прописане мере заштите.
- Сви запослени треба да прате своје здравствено стање и да у случају појаве било каквих тегоба/симптома који могу да указују на респираторну инфекцију, односно COVID-19 (повишена телесна температура, кашаљ, краткоћа даха, отежано дисање, губитак чула укуса и мириса) одмах предузму мере изолације од деце у групи и других запослених, јаве се надређеном и удаље се са посла, потом се јаве изабраном лекару у дому здравља по процедури која важи за све грађане са сумњом на COVID-19 и да до потврде да су здрави не долазе на посао.
- Потребно је да сви запослени у предшколској установи смање учесталост својих социјалних контаката у свакодневним активностима, како би могућност заразе новим корона вирусом била сведена на минимум.
- Свакодневно, у јутарњим сатима обавезно је проветравање свих просторија у објекту Предшколске установе. Континуирано проветравати простор током боравка деце у васпитној групи. Детаљно чишћење и дезинфекција простора, прибора и опреме, као и проветравање спроводи се након одласка деце. Средства за дезинфекцију примењивати у складу са упутством произвођача. Обезбедити чешћу дезинфекцију тоалета.
- Деца теже контакту, блискости, заједничкој игри, због чега је усвајање правила физичког дистанцирања и придржавање истог тешко изводљиво. Зато је потребно децу по потреби подсећати и упућивати да одржавају физички размак уз објашњења која су им прихватљива

зависно од њиховог узраста. Истовремено, ригорозна примена правила физичког дистанцирања није ни могућа ни замислива у животу и раду вртића - физички размак као и појачану личну хигијену деце неопходно је подстицати имајући у виду да ће неминовно долазити до одређених одступања - полазећи од узрасних специфичности детета, особености игре и учења деце у раном детињству и природе делатности предшколског васпитања и образовања.

Као и до сада, теме из домена бриге о здрављу, са осећањем мере, приближити и понудити деци кроз игру, планиране ситуације учења, животно-практичне ситуације (рутине, ритуале).

- **Боравак деце организовати тако да се међусобни контакт различитих васпитних група максимално избегне**, као и њихови сусрети у ходницима, трпезаријама, двориштима, салама, тоалетима током дневних рутина.

- Препоручује се организовање активности деце у дворишту кад год и где је то могуће.

- Не користити играчке које се не могу прати и дезинфиковати (на пример плишане играчке).

- уклонити тепихе, остале предмете и украсе који се тешко перу, чисте и дезинфикују.

- Не мешати играчке између васпитних група и деце пре него што се оперу и дезинфикују. Одредити место за одлагање прљавих играчака.

- За дневни одмор деце поставити кревете по принципу „ноге-глава“ тако да постоји дистанца међу децом. За свако дете обележити постељину и водити рачуна да свако дете спава у свом кревету.

- При свакој сумњи на постојање симптома респираторне инфекције код детета, медицинска сестра издваја дете у за то намењену просторију и позива родитеље; У случају да медицинска сестра није у објекту у тренутку када васпитач примети симптоме код детета, поступити у складу са протоколом и правилима установљеним у установи.

- До доласка родитеља, дете мора бити под сталним надзором. У соби за изолацију медицинска сестра или други одрасли, обавезно користи рукавице и маску, тако да маска прекрива уста и нос. Дете смирити, контролисати телесну температуру, раскомотити, напајати топлим напицима и спроводити адекватну негу до доласка родитеља или лекарске екипе. Након одласка детета обавестити управу и надлежни институт/Завод за јавно здравље, просторију очистити и дезинфиковати, обавезно променити маску и радну униформу.

- Препоручену дистанцуспровести у затвореном простору установе где се обављају административни послови, као и између других запослених и деце.

- Сво особље Предшколске установе мора да носи маске, тако да маска прекрива уста и нос, као и да редовно спроводе мере личне хигијене, посебно прања руку сапуном и водом у трајању од најмање 20 секунди или средством на бази 70 % алкохола. Не додиривати лице, посебно уста, нос и очи пре прања или дезинфекције руку.

- Сви који улазе у просторије које користе деца, морају да носе униформе и користе обућу која је намењена за ношење само у предшколској установи. Униформе прати на температури 60-90 °С коришћењем уобичајених детерџената за рубље бар два пута недељно, а обућу дезинфиковати свакодневно, посебно пре почетка рада, употребом 70% алкохола користећи ручне прскалице или боце са распршивачем.

- Сви запослени обавезно морају да одмах по уласку у објекат предшколске установе дезинфикују сопствене мобилне телефоне и руке. Личне ствари, торбе се одлажу у гардеробни део и не уносе у простор васпитне групе. Редовно одржавање простора објекта укључује прање и дезинфиковање подова, врата, столова, столица, квака, прекидача за светло, ручки ормарића, славина, објеката за играње у дворишту, играчака, и других

површина које користи већи број лица, најмање два пута дневно, по потреби и чешће. При коришћењу дезинфекционих средстава водити рачуна о правилној примени према упутству произвођача по питању намене, концентрације, начина примене и неопходног контактеног времена.

- Прибор и средства за чишћење и дезинфекцију се морају држати ван домашаја деце и не смеју се примењивати у непосредној близини деце, како би се избегло евентуално удисање испарења.

- Чишћење се спроводи када су деца у дворишту или након одласка деце.

- Просторије редовно проветравати уз омогућавање континуираног протока ваздуха. Не користити вештачку вентилацију.

- Потребно је спровести појачане хигијенске мере приликом прања, умивања, пресвлачења и држања деце у наручју. Приликом мењања пелена строго поштовати процедуру хигијене руку (прање руку сапуном и водом у трајању од најмање 20 секунди или користити средство на бази 70 % алкохола) пре и након замене и одлагања пелена.

- Обавезан је надзор васпитача током прања руку деце сапуном и водом у трајању од најмање 20 секунди. Посебно је битно прати руке пре и после јела, после тоалета, после играња и боравка у природи.

- Потребно је да свако дете има своју постељину, а постељину и друге тканине прати машински на температури од 60-90 °C користећи уобичајен детерцент за рубље, најмање два пута недељно.

Мере заштите деце ради спречавања ширења корона вируса

У циљу превенције ширења корона вируса у вртићима појачан је хигијенски надзор уз примену мера социјалног дистанцирања и мера дезинфекције као кључних у спровођењу мера заштите:

Пријем детета у вртић се врши само уз потврду надлежног педијатра да је дете здраво и уредно вакцинисано

- Децу са симптомима болести – респираторне, цревне инфекције, повишена температура и слично или са сумњом на почетак болести (умор, губитак апетита) не доводити у вртић
- Пре доласка у вртић родитељ има обавезу да детету и себи измери температуру и да у случају повишене температуре не доводи дете у вртић и о томе обавести васпитача. Уколико постоје могућности на уласку у сваки објект треба обезбедити бесконтактно мерење температуре и родитеља и деце.
- Спроводи се строга тријажа деце при пријему у вртић
- Прати се здравствено стање и понашање детета у васпитној групи, правовремено се реагује у случају појаве симптома вируса - издваја се дете у собу за изолацију, позивају се родитељи и упућују лекару у најкраћем временском периоду
- Прати се константно број присутне деце и проверава се свакодневно разлог одсуства долазеће деце - позивају се телефонским путем родитељи деце ради добијања информација о разлогу одсуства детета из вртића и води се прописана документација

- Појачан је надзор над личном хигијеном деце. Свакодневно се врши контрола прања руку деце топлем водом и течним сапуном, руке се дезинфикују .
- Кроз здравствено - васпитни рад указује се деци на значај дезинфекције руку на самом улазу у вртић, прања руку ујутру после уласка детета у васпитну групу, након коришћења тоалета, пре и после оброка, уласка у васпитну групу након боравка напољу.
- Указује се деци на значај стављања подлактице на уста приликом кашљања и кијања.
- Свакодневно, ујутру запослени у вртићу проветравају све просторије пре уласка деце, отварање прозора и терасних врата обавезно је након доручка, у време боравка деце на отвореном, пре и после поподневног одмора као и после ручка
- Васпитачи, медицинске сестре - васпитачи изводе децу на пет минута како би проветрили собе.
- Обавезан је и боравак деце на отвореном простору двориште вртића , тераса. За време одсуства деце из просторија потребно их је додатно проветрити.
- У слладу са могућностима ,деца за столовима седе удаљени једни од других.
- У току дневног одмора – спавања деца су на креветима позиционирана по принципу „ноге-глава“ уз препоручену раздаљину
- Обезбеђени су појединачни кревети и постељина за свако дете и строго се води рачуна да се не мешају
- Појачан је надзор над хигијеном у радним собама у којима бораве деца - спроводе се мере опште хигијене уз обавезну дезинфекцију свих просторија све коришћене површине: радне столове ,пултове, полице , кваке на вратима свих просторија, славине, водокотлиће , подове и слично.... посуђе , прибор у кухињама... редовно се чисте перу водом и детерџентом и дезинфикују хлорним препаратом према упутству произвођача
- Појачано је чишћење, прање и дезинфекција санитарних чворова, прање и дезинфекција ноша, креветића, пулта у јасленим групама, играчака, промена постељног рубља два пута недељно по потреби и чешће, хигијенско одлагање прљавог веша, редовно пражњење корпи за отпатке...
- Посебна пажња се обраћа на лончиће, флашице из којих деца пију воду - свако дете користи свој лончић и флашицу.

3. Остваривање програма васпитно-образовног рада у циљу подршке добробити и целовитом развоју деце у ралном контексту

3.1. Програм адаптације и реадaptације деце биће израђен на нивоу групе у сарадњи са родитељима на два нивоа:

- За раније уписану децу путем до сада утврђених канала комуникације
- За ново уписану децу на родитељском састанку (опционо: подела родитеља у више малих група, или на отвореном простору уз поштивање свих прописаних мера).

Кораци у адаптацији/реадaptацији у складу са епидемиолошким мерама:

- Договар са родитељима о почетку и процесу укључивања деце у вртић
- Размена информација родитељ-васпитач- стручна служба (специфичности, потребе детета и породице)

- Праћење деце и постепено продужавање боравка деце у вртићу
- Организовати боравак и истраживачке активности на отвореном простору
- Не планирати присуство родитеља у затвореном простору
- Документовање по устаљеној процедури

Носиоци процеса: Васпитно-образовно особље у партнерству са родитељима

Временска динамика: септембар, октобар

3.2. Васпитно - образовни рад ће бити базиран на интересовањима деце како непосредном реализацијом тако и онлине реализацијом (за децу која нису у вртићу, уколико до тога дође).

Физичка средина као трећи васпитач биће опремана искључиво играчкама, дидактичким средствима и материјалима која се могу безбедно и адекватно користити.

Применом дигиталних технологија ствараћемо виртуелно окружење у оквиру кога ће деца стицати реална знања и искуства (у игри користити бибот-роботе)

У развијању реалног контекста најзначајније улоге и задаци васпитача:

- Обезбеђује флексибилан, али устаљени ритам дана;
- Преноси практичне задатке на децу у обављању дневних рутина;
- Континуирано реорганизује простор подстицајан за игру и истраживање у складу са епидемиолошким мерама заштите;
- Обезбеђује довољно времена за игру, посматра је, укључује се и проширује;
- Помаже деци да се укључе у игру и истраживања, води дијалог са децом о игри;
- Развија заједништво;
- Фокусира се на процес учења, а не на продукт;
- Омогућава деци да се баве оним што за њих има смисла, што их чуди и занима;
- Моделује истраживачки однос у учењу, истражује са децом;
- Омогућава деци различите изворе учења и подршке;
- Омогућава деци да развијају различите врсте ране писмености (језичке, математичке, визуелне) стварањем ситуација за њихово смислено коришћење;
- Подстиче децу на различите и креативне начине изражавања;
- Приближава деци културно наслеђе непосредне и шире заједнице као и човечанства;
- Омогућава деци различите изборе кроз различита средства и материјале и начине изражавања;
- Подстиче децу да развијају и преиспитују своје „полазне теорије” о различитим појавама;
- Подржава децу да заједнички предвиђају, замишљају, постављају питања једни другима и траже различите начине решавања проблема;
- Помаже деци да на различите начине документују своје учење.

Припремни предшколски програм усмерен је на подршку развијању вештина и способности, више него стицање специфичних знања и садржаја, које су основа за даље школовање и целоживотно учење уопште.

Припремни предшколски програм такође се развија као подршка ситуационом учењу и кроз развијање различитих пројеката на начин и са значајем поменутих у претходним деловима, при чему се посебна пажња посвећује следећим задацима ППП-а који су у њих интегрисани:

- **Подстицање осамостаљивања** - подршка развоју бриге о себи, сналажењу у социјалном окружењу, изграђивању радних навика; подршка самосталном истраживању, решавању проблема, стварању, иницирању и доношењу одлука, развијању способности изражавања и самоизражавања. Подржавајући самосталност деце, васпитач пажљиво пружа помоћ само у оној мери у којој је неопходно, више као ослонац за даље развијање активности, а не као готово решење.
- **Подршка физичком развоју** - подстицање природног раста и развоја, задовољавање дечје природне потребе за кретањем и моторном активношћу и омогућавање развоја моторног потенцијала.
- **Јачање социо-емоционалне компетенције** - подршка развоју позитивне слике о себи, социјалних вештина, грађењу односа према другима и са другима, учење од других, поштовање других, учествовање у заједничком доношењу правила и заједничком животу уопште; препознавање и исказивање својих и туђих осећања и адекватно реаговање на њих; развијање емпатије у атмосфери међусобног прихватања и уважавања.
- **Подршка сазнајном развоју** - подршка развоју интелектуалних функција и операција: мишљења, говора, памћења, опажања, маште; подршка детету да истражује, уочава нове везе, проналази податке и анализира их, да ствара, да тражи начине како да реши одређени проблем или испита неку своју претпоставку у активностима које су за њега смислене и инспиришуће; преузимање одговорности за своје изборе, концентрација и истрајност у решавању задатка.
- **Неговање радозналости** - уважавање и подстицање природне дечје радозналости, потребе за сазнавањем и проширивањем искустава, заинтересованости за све оно што се око њега збива и налази. Васпитачи дечја интересовања, питања, теорије, предлоге, иницијативе и др., прихватају и разумеју као основу за даље развијање програма.
- **Поштовање индивидуалности и подстицање креативности** – уважавање особености сваког детета, индивидуалног темпа развоја, стила учења, начина доживљавања и изражавања.

Иако важан за целокупни предшколски период, посебно важан аспект припреме за школу односи се на **увођење деце у свет писмености**. Рана писменост се развија у подстицајном језичком окружењу кроз активности у којима различити начини симболичког бележења и писана комуникација имају сврху и смисао за дете у самој активности, а не кроз издвојено подучавање деце читању и писању. Васпитачи омогућавају деци да развијају различите врсте ране писмености (језичке, математичке, визуелне) стварањем ситуација за њихово смислено коришћење, и то кроз:

- **Коришћење симбола у игри** – деца стварају симболе тако што откривају различите начине симболизовања искуства (цртање, прављење модела, креативни покрет, говор, претварање, прерушавање); симболима повезују реалне радње, предмете, поступке са замишљеним концептом у игри; укључују и комбинују симболе различитих култура;
- **Развијање симболичког изражавања у животно практичним ситуацијама** - симболичко изражавање се развија у аутентичним ситуацијама (деца обележавају, дизајнирају, користе бројеве, збрајају ...), користе личне и симболе других култура; у животно ситуацијама користи знаке из различитих сфера људске делатности као начин комуникације;
- **Развијање симболичког изражавања у планираним ситуацијама учења** – деца упознају различите симболе и начине њиховог коришћења у комуникацији са другима; представљају на властити начин оно што доживљавају, замишљају и маштају; испитују различите начине коришћења уметничких материјала и преиспитују процес стварања; развијају различите начине вербалне комуникације кроз риме, причање прича, језичке игре; истражују различите графичке симболе и

користе их у смисленим контекстима; овладавају различитим начинима представљања користећи различите медије и технологију;

- **Развијање свести о важности и корисности различитих начина графичког и других начина симболичког представљања** кроз стварање прилика за њихову практичну употребу у игри.

Следећи важан аспект припреме за школу односи се на подршку развијању још једне важне компетенције за целоживотно учење - **учењу учења**. Ова компетенција се развија подршком деци да освешћују процес властитог учења (запитаности, постављања питања, развијање сопственх теорија и хипотеза, решавања проблема, проналажење различитих извора информација, заједничко долажење до решења, конструкција знања, промишљање, преиспитивање и др.). Учење учења је смислено повезано са игром, активношћу и ситуацијом у којој дете учествује и кроз укључивање деце у развијање програма. Васпитач помаже детету да свој процес учења освешћује, прати и процењује, тако што га моделује, даје лични пример у истраживању и подржава га документацијом о учењу видљивом у простору.

Током развијања Припремног предшколског програма оствариваће се стална сарадња са породицом и локалном заједницом, са посебним нагласком на школама у окружењу у складу са епидемиолошком ситуацијом на нивоу града.

3.3. Рад стручних органа и тимова

Рад стручних органа и тимова биће реализован једном месечно чији ће задаци приоритетно бити:

- Разрада предлога модела подршке деци и породицама који се остварује путем онлине и других канала комуникације
- Преглед расположивих ресурса подела задужења
- Преглед организације непосредног васпитно образовног рада
- Начин евидентирања и остваривања во рада

Напомена: остали задаци и активности педвиђени су Годишњим планом рада установе у пуном капацитету

Носиоци активности: Чланови стручних органа и тимова, директор, секретар

Временска динамика: једном месечно п потреби чешће

Евиденција: записници

4. Партнерство са породицом и пружање подршке породицама

Уважавајући чињеницу да је породица примарни и најважнији васпитач деце, да се дечије најраније учење и развој одвија у породици и кроз тај породични контекст се гради основ учења и развоја деце у свим другим контекстима, јасно је да предшколски програм може употпунити дечија искуства одрастања и учења, само ако се развија кроз партнерске односе са породицом, што јесте основни циљ.

Грађење партнерства се одвија кроз :

- Узајамно поштовање и поверење
- Познавање, емпатију, осетљивост и уважавање перспективе друге стране – васпитача и родитеља
- Сталну отворену и смислену комуникацију и дијалог о детету, програму, родитељству
- Узајамно препознавање и уважавање доприноса и снага и једне и друге стране – родитеља и васпитача
- Заједничко доношење одлука и спремност на компромисе и промене .

У циљу грађења партнерства са породицом, програм сарадње реализоваће се кроз различите облике и начине :

- Осмишљавање програма сарадње који је настао кроз дијалог са родитељима о различитим начинима укључивања породице; уважити различитост породица и програм прилагођавати потребама и могућностима родитеља у складу са епидемиолошком ситуацијом.
- Упознати родитеље са концепцијом Основа програма, на почетку године, затим кроз писане информације и на друге начине
- Развијање програма којим се даје простор за учешће породице и уважавање мишљења, предлога, сугестија и коментара родитеља на разне начине – анкете, свакодневни контакти, виртуелн табле за родитеље (шта је за њих важно, шта би желели у вртићу у односу на своју децу и себе), као и деце – како би они желели да се њихови родитељи укључе у вртић или учествују
- Развијати писану документацију ком се обезбеђује узајамна информисаност и документују активности у вртићу
- Позивати лично родитеље на онлајн учешће у планираним активностима, уз помоћ и подршку васпитача или других родитеља
- Практиковати онлајн састанке са родитељима, на којима ће се водити дијалог о активностима деце, програму, начину рада
- Постоји време – у различито доба дана и у различитим данима у недељи – одређено у складу са временом родитеља, када васпитачи и родитељи разговарају о детету
- Обезбедити редовне могућности за непосредну комуникацију кроз индивидуалне разговоре
- Програм сарадње са породицом базираће се на овим полазиштима, кроз различите облике и начине сарадње, уз уважавање различитих потреба, могућности и интересовања породице.

Предлог могућих облика сарадње :

- Током септембра акценат дати на адаптацији и реадaptацији
- Путем анкетања родитеља (писаним путем, индивидуално, преко деце ...) доћи до програма сарадње са родитељима који ће бити усклађен са различитим могућностима и потребама породице уз поштовање мера заштите

- Почетком октобра реализовати онлајн родитељске састанке у свим васпитним групама, на којима ће бити представљена нова концепција рада при чему треба на што једноставнији начин представити родитељима нови начин рада са децом а такође и начин њиховог укључивања у рад са децом и васпитачима, начине на који они могу да прате реализацију програма, начин учења и учешћа њиховог детета у програму у контексту тренутно актуелне ситуације
- Током године, континуирано представљати реализоване пројекте у васпитним групама родитељима – кроз виртуелне паное „одлазак пројекта кући“, завршницу слављење пројекта за родитеље ...
- Евалуацију прве године примене нових Основа програма урадити на родитељском састанку у јуну, уз рефлексију свих учесника – деце, родитеља, васпитача.

Остали облици сарадње:

- Индивидуални разговори са родитељима, на иницијативу родитеља или васпитача – у доба дана и дане у недељи, које договоре родитељи и васпитачи
- Тематски састанци – разрађивати неке од психо-педагошких тема и питања везана за развој и васпитање деце за којим родитељи имају потребу или васпитачи процене да их треба реализовати (то је један од пожељних облика сарадње за које се родитељи могу изјаснити путем анкетирања).
- Различити облици писане комуникације на релацији вртић-породици и обрнуто.
- Заједничке онлине прославе, рођендана, празника, излети, шетње, посете разним културним дешавањима, институцијама..
- Онлајн укључивање родитеља у активности као експерта за одређену тему или област који у вртићу истражују деца и васпитачи

Подршка деци у инклузивном програму биће реализована према потребама деце и породица према Плану СТИО.

Напомена: Свака васпитна групе ће израдити план сарадње са породицом

Носиоци : Директор, Васпитно –образовно особље, деца и родитељи

Временска динамика: Септембар и током године

Праћење и евалуација: Записници /извештаји/акете

5. Подршка запосленима, стручно усавршавање и професионални развој

Подршка запосленима биће пружана кроз:

Рад стручних органа, индивидуално и кроз хоризонталне размене.

У онлине заједницама биће предложених саржаја, анализа, дискусија.

Стручно усавршавање биће усмерено на подршку у разумевању документа Основа програма „Године узлета“ и дефинисање смерница за развијање реалног програма у вртићу у складу са концепцијом. Циљ је да се кроз интерно стручно усавршавање на нивоу Установе обезбеде механизми хоризонталне размене и подршке васпитачима за квалитетнију имплементацију Основе програма. Из тог разлога, у складу са законским документима (Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника, Развојни план Установе, Акциони план 2020/21, Извештај о раду Установе и евалуација плана стручног усавршавања у 2019/20) и испитивања професионалних потреба васпитно-образовног особља о темама за које су заинтересовани и за које сматрају да би унапредиле њихове професионалне компетенције, стручно усавршавање организоваће се:

- у оквиру Установе кроз рад стручних органа, семинара и стручних предавања;
- ван Установе кроз учешће на стручним конференцијама у организацији струковних удружења, конгресима, симпозијумима и акредитованим семинарима;
- обезбеђивањем стручне литературе

Ради лакше и квалитетније имплементације Основа програма и продуктивних промена у реалном програму, биће реализоване анализе, размене и дискусије у реалном контексту вртића, односно анализирање различитих сегмената праксе на састанцима конкретног вртића.

Имајући у виду да ће две трећине васпитно-образовног особља проћи обуку за имплементацију Основа програма „Године узлета“, рад стручних актива, тимова и актива вртића, базираће се на размени и дискусији свих димензија програма.

Како би се програм васпитно–образовног рада у реалном контексту вртића остварио у складу са концепцијом, планирана је подршка у виду обука, менторства, узајамног учења и хоризонталне размене која ће се остварити почев од септембра 2020.

Подршка Установи у процесу увођења Основа програма односиће се на:

- дводневну обуку (Теориско-вредносни постулати и Реални програм из перспективе детета)
- дводневна обука (Контекст реалног програма, Стратегије развијања реалног програма)
- онлајн обука
- примена уз две врсте подршке – менторска подршка и хоризонтална размена

Планираним обукама биће обухваћено 60 васпитача, медицинских сестара-васпитача, стручних сарадника у оквиру Установе. Вртић „Свитац“, уз учешће 100% васпитно-образовног особља, биће језгро промене актуелне праксе и културе Установе у целини. Поред наведеног, планирана је и подршка у погледу приручника, водича и онлајн материјала. Да би се обезбедила квалитетна хоризонтална размена између вртића и стручна размена са другим предшколским установама, планирани су различити облици стручног усавршавања кроз рад стручних органа и тимова.

Приоритетни задаци:

- планирање хоризонталног учења које се осварује у средини у којој се негују узајамност, равноправност, партнерство, засновано на учењу кроз интеракцију и рефлексивној пракси.

- континуирана примена садржаја стручног усавршавања.

**Стручно усавршавање у Установи у зависности од епидемиолошке ситуације опционо
уживо или путем других канала комуникације**

Облик стручног усавршавања	Реализатори	Месец реализације
Хоризонтална размена - упознавање са Основама предшколског програма са обуке	васпитачи медицинске сестре – васпитачи стручни сарадници помоћник директора директор	IX - VIII
Излагање на састанцима стручних органа о похађаним облицима стручних усавршавања ван установе, са дискусијом и анализом	васпитачи медицинске сестре – васпитачи стручни сарадници помоћник директора директор	IX - VIII
Хоризонтална размена на састанцима стручних органа о примени у раду сазнања и искуства из акредитованих програма; Добри примери праксе	Састанци Васпитно – образовног већа, Актива васпитача, медицинских састара васпитача, васпитача ппп, Актива вртића и састанци Тимова	IX - VIII
Едукативне радионице за запослене	стручни сарадници	X - V
Приказ пројекта, књиге, приручника, стручног чланка, часописа, дидактичког материјала из области васпитања и образовања	васпитачи, медицинске сестре - васпитачи, стручни сарадници	X - VI
Унапређивање компетенција запослених за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање и занемаривање	стручни сарадници	IX - VIII

Стручно усавршавање ван Установе у зависности од епидемиолошке ситуације

Акредитовани семинар	васпитачи медицинске сестре – васпитачи стручни сарадници помоћник директора директор	XI
Онлајн обуке, веминари, конференције, семинари	васпитачи медицинске сестре – васпитачи стручни сарадници помоћник директора директор	IX - VIII
Акредитовани семинар за васпитаче и медицинске сестре васпитаче	васпитачи медицинске сестре – васпитачи стручни сарадници помоћник директора директор	III - IV
Стучна конференција медицинских сестара на превентиви	медицинске сестре на превентиви	XI - V
Стучна конференција медицинских сестара -васпитача	медицинске сестре - васпитачи	X - VI
Стручна конференција васпитача	васпитачи	XI - IV
Стручна конференција стручних сарадника	стручни сарадници	X
Међународна конференција - БАПТА	васпитачи стручни сарадници помоћник директора директор	IX

6. Сарадња са релевантним Установама

- Континуирања сарадња са Кризним штабом
- Сарадња са Школском управом
- Заводом за јавно здравље
- Санитарном инспекцијом
- Предшколским диспансером Дома здравља

Детаљнији план сарадње приказан је у оквиру Годишњег плана рада у пуном капацитету.

Сарадњу са наведеним установама остварује директор Установе и сарадник за превентивно здравствену заштиту о чему обавештавају остале запослене.

Временска динамика: свакодневно праћење ситуације на нивоу града. Контакти путем свих расположивих канала – по потреби. Континуирано се врши документовње сарадње

Детаљнији план сарадње приказан је у оквиру Годишњег плана рада у пуном капацитет

7. Управљање и организација

Управљање и организација ће се у периоду рада Установе у ограниченом капацитету огледати у:

- стварању услова за безбедан рад
- стварању услова да планови и извештаји буду израђени кроз консултацију и уз учешће релевантних актера
- дефинисању улога и носиоца одговорности за одређене активности
- праћењу и координирању рада стручних актива и тимова
- унапређивању материјално техничких услова рада
- иницирању и успостављању сарадње са локалном заједницом
- стварању услова и подстицању запослених на комуникацију путем дигиталних технологија са свим актерима у образовању
- коришћењу дигиталних технологија у реализацији васпитно обрзовног рада
- стварању услова за пружање подршке запосленима, стручно усавршавање и професионално повезивање
- редовном информисањем Савета родитеља и Управног одбора о активностима Установе и уважавање предлога поменутих органа
- праћењу реализације програма и вредновању рада запослених